

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
Amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Ombudsman Metropool Amsterdam
t.a.v. Munish Ramlal
Postbus 2119
1000 CC Amsterdam

Datum 18 februari 2022
Behandeld door Directie Ruimte en Duurzaamheid (Bestuurszaken.RD@amsterdam.nl)

Onderwerp Observaties en aankondigingen inzake de ruimtelijke sector

Geachte Ombudsman, beste Munish Ramlal,

Laten wij beginnen met u hartelijk te danken voor uw brief waarin u het college van B en W vraagt te reflecteren op uw schrijven. Wij beschouwen uw brief als een belangrijk signaal waar we lessen uit willen trekken. In deze sterk groeiende stad hebben we iedereen de komende jaren vaak en hard nodig om gezamenlijk lastige dilemma's het hoofd te bieden.

Wat we graag willen is bewoners en gebruikers betrekken bij de ontwikkeling van de stad. En u constateert daarbij terecht een pijnlijk punt: in sommige gevallen gaat dit niet goed. U stelt vast dat sommige bewoners boos en gekrenkt zijn, zich door de gemeente overvallen voelen, of niet gehoord en onder druk gezet voelen. Dat raakt ons en hier willen we mee aan de slag. Het wordt ook steeds duidelijker dat de systeemwereld waar vanuit de overheid opereert, lang niet altijd aansluit op de leefwereld van de Amsterdammers. Al is het handelen van de gemeente juridisch en procedureel juist, is dat vaak niet logisch of begrijpelijk voor bewoners. Zo raakt, zoals u schrijft, de burger uit beeld. Wat we zien is dat dit de vertrouwensrelatie tussen de gemeente en de Amsterdamse burgers geen goed heeft gedaan. Terwijl wat we willen juist is: gebruik maken van elkaars kennis, kunnen, kunde en ervaringen. Dat vraagt om een inspanning van het bestuur, ambtenaren, bewoners en (andere) belanghebbenden. Transparantie, vertrouwen en een gelijke informatiepositie voor alle deelnemers aan een proces zijn hierbij een randvoorwaarde.

We staan als gemeente Amsterdam voor een enorme opgave. De strijd om de ruimte is in volle gang: we krijgen steeds meer bewoners, steeds meer arbeidsplaatsen, steeds meer bezoekers. Al die mensen willen wonen en werken in de stad, sporten in de stad, wandelen in parken, dwalen over straten. Hierbij is elke vierkante meter een dilemma: hoe kunnen we die het beste gebruiken om onze gezamenlijke ambitie voor de stad waar te maken? Betaalbare woningen, vrije ruimte, ruimte voor werken of toch sport? Amsterdam is in ontwikkeling, elke vijf kwartier wordt een huis

gebouwd, tien procent van de nieuwbouw in Nederland krijgt een Amsterdamse postcode. We zoeken naar een goede balans waarin zowel bestaande als nieuwe bewoners een prettige woonomgeving krijgen. Waarbij we investeren in nieuwe én in bestaande wijken.

Dit doen we met volle overgave, maar soms wringt de praktijk. Het vraagt om het wegen van belangen van zowel de huidige als toekomstige bewoners en gebruikers van de stad, en van belangen die geen eigen stem hebben, zoals flora en fauna. Het vraagt om het maken van keuzes. Het gemeenschappelijke belang verhoudt zich daarbij lang niet altijd met het persoonlijke belang. Daarbij bevindt Amsterdam zich in een transitie naar een duurzame samenleving. De energievoorziening, circulair gebruik van grondstoffen, natuurbehoud en verandering van het klimaat. Grote vraagstukken waar de stad een antwoord op zoekt. Deze transitie komt boven op de grote druk op de beschikbare ruimte en bestaande leefruimte van Amsterdammers.

Belangrijk onderdeel in deze opgave is participatie. Het is namelijk nogal wat als jouw directe leefomgeving verandert: je wil je graag thuis blijven voelen in je wijk en tegelijk wil je ruimte geven voor verbetering. Dat spanningsveld is een punt waar wij als gemeente een belangrijke rol hebben, maar waar het ons niet altijd lukt om onze rol goed te pakken. Daar investeren we in, daarin willen we iedere dag verbeteren. Hierbij maken we onderscheid tussen drie verschillende soorten participatie die vragen om verschillende soorten vakmanschap. Betrekken we onze bewoners, ondernemers en stakeholders op de juiste momenten en manieren als we als gemeente initiatiefnemer zijn voor nieuw beleid en projecten met impact in buurten, gebieden, stadsdelen en stad? Dit noemen we Burgerparticipatie. In het Beleidskader Participatie zijn hiervoor uitgangspunten en principes vastgesteld, welke leidend zijn voor hoe wij als gemeente Burgerparticipatie organiseren. Kunnen we als gemeente voldoende meebewegen en meedoen met initiatieven die bewoners, ondernemers en stakeholders nemen om “wicked problems” in de stad het hoofd te bieden? Dit noemen we Overheidsparticipatie. En hoe gaat het ons lukken om in buurten, gebieden, stadsdelen en stad netwerken en coalities op te bouwen, om zo met elkaar aan een gezamenlijke agenda te werken? Dit noemen we Netwerkparticipatie.

Zoals u beschrijft, kunnen we leren uit de goede voorbeelden die er ook zijn. Zo is Samen Stadmaken één van de vijf strategische keuzes in de recent vastgestelde omgevingsvisie van Amsterdam en wordt in de Uitvoeringsagenda van de Omgevingsvisie een aantal instrumenten opgevoerd om Samen Stadmaken meer handen en voeten te geven. En om bewoners, ondernemers, gebruikers van de stad meer ruimte te geven voor het ontplooiën van eigen initiatieven en daarin als gemeente een ondersteunende rol te vervullen. Dit is onze invulling van overheidsparticipatie.

Een deel ervan is al gereed: de Buurtrechten (met het plan-, uitdaag- en biedingsrecht), de nieuwe Amsterdamse referendum verordening, de proef met een burgerraad voor duurzame maatregelen. Met de Expeditie Vrije Ruimte bieden we letterlijk en figuurlijk ruimte aan groepen om op hun eigen wijze invulling te geven aan (samen) leven en (samen) werken en betrekken we groepen die voorheen buiten het blikveld van de gemeente vielen. De uitwerking van andere instrumenten pakken we dit jaar op, waaronder buurtomgevingsvisies, door betrokkenen in de buurt zelf opgesteld en nieuwe ontwikkelvormen, waaronder woon- en energiecoöperaties. We kijken ook op welke manier we onze reken- en ontwerptools met initiatiefnemers in de stad kunnen delen. We doen ervaringen op met samen ontwerpen met de bewoners (de Groene

Draak), bewoners mee laten beslissen in tenders (de omval, Vreeswijkpad, Bredius locatie) en ondersteunen van initiatieven van bewoners (Strandeiland).

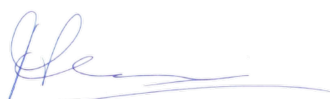
In Zuidoost en Nieuw-West werken we, via netwerkparticipatie, aan Masterplannen. Dit is een integrale aanpak van wijk- en buurtverbetering samen met de bewoners, jongerenorganisaties, ondernemers en andere partners, zoals woningcorporaties, scholen, scholen en bijvoorbeeld zorginstellingen in brede allianties per wijk. De Rijksoverheid participeert ook in deze gezamenlijke aanpak van de ontwikkelbuurten. En helpt ons met extra middelen. Een vergelijkbare aanpak willen wij samen met betrokkenen inzetten in Noord zodat in de bestaande buurten en de nieuw te ontwikkelen buurten gelijktijdig wordt geïnvesteerd. Het versterken van de netwerkparticipatie borduurt voort op de opgedane kennis en ervaring met het gebiedsgericht werken.

Ook van deze voorbeelden kunnen we leren waar het wel en niet goed gaat. We werken op dit moment aan een ambtelijke leeromgeving waarbij we bewoners en u nadrukkelijk uitnodigen om samen met ons te leren.

Samen Stadmaken gaat over de kunst van het samenwerken. Wij gaan dus graag in gesprek over alle voorbeelden en rapportages die u in uw brief noemt. Over de ervaringen en bevindingen van uw voorganger, zoals de bevindingen die u aanhaalt die in 2021 gedeeld zijn met het Gemeentelijk Management Team. En over uw eigen ervaringen en bevindingen, zoals uw oproep om vooral resultaat én mensgericht te blijven kijken. Juist ook bij ontwikkelingen aan de 'rafelranden' van de stad, die vaak een lange geschiedenis en een bijzondere en complexe context kennen. Omdat hier zoals u schrijft, een conflictueuze spiraal kan ontstaan en waarbij 'het krachtenveld waarin het bestuur, de ambtelijke organisaties en bewoners terecht komen hier nodeloos ingewikkeld en vaak ook grimmig wordt'.

U kondigt in uw brief een aantal rapporten aan, waarin u nadrukkelijk aandacht zult besteden aan de onderwerpen 'aansturing en kwaliteitsbewaking'. Ook daar willen we, zodra de rapporten beschikbaar zijn, met u over in gesprek. Om samen te kijken hoe we, juist in die processen die lang duren en waar belangen strijdig zijn, duidelijker kunnen uitspreken wat bewoners en gebruikers van de stad van ons mogen verwachten. Hoe we open kunnen staan voor initiatieven en ervaringen van Amsterdammers. En hoe we de bewoners en gebruikers beter kunnen betrekken bij beleid en planvorming.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris